

Найзнаменитіші жінки-вчені

Людство розвивається завдяки науці. Здається, що відкривати нові горизонти - доля чоловіків. У

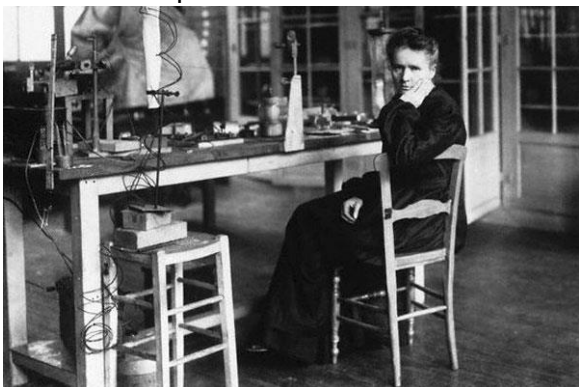

всякому разі серед вчених більшість представляє саме сильна стать. Проте не варто недооцінювати і роль жінок в науці. Наприклад, першим програмістом у світі стала Ада Байрон, дочка відомого поета. У її честь був названий один з перших комп'ютерних мов.

У будь-який період історії неважко відшукати передових і талановитих жінок-вчених, які рухали науку нарівні з чоловіками. Часто досягнення дам бувають незаслужено забутими, хоча людство

щосили ними і користуються. Тому і настала пора згадати про найбільш знаменитих жінок-вчених.

Марія Склодовська-Кюрі (1767-1934). Життя цієї жінки виявилася унікальною. Радіоактивність стала частиною її життя, в прямому і переносному сенсі цього слова. Навіть сьогодні, через майже 80 років після смерті вченого, її документи настільки «фонять», що дивитися їх можна тільки з використанням захисних засобів. Польська емігрантка на початку ХХ століття разом зі

своїм чоловіком П'єром працювала над отриманням таких радіоактивних елементів, як радій, полоній і уран. При цьому ніякого захисту вчені не використовували, не замислюючись навіть над тим, якої шкоди можуть ці елементи нанести живій людині. Багаторічна робота з радієм призвела до розвитку лейкемії. За недбалість Марія Кюрі заплатила своїм життям, адже вона навіть носила на грудях ампулу з радіоактивним елементом, як своєрідний талісман. Вчене спадщина цієї жінки

зробило її безсмертною. Марія отримувала Нобелівську премію двічі - в 1903 з фізики разом з чоловіком і в 1911 по хімії вже сама. Відкривши радій і полоній, вчений працювала в спеціальному Радієвому інституті, вивчаючи там радіоактивність. Роботу Марії Кюрі продовжила її дочка, Ірен. Вона зуміла також отримати Нобелівську премію з фізики.

Розалінд Франклін (1920-1958). Мало хто знає, кому належить фактичне відкриття ДНК. Між іншим ця честь належить англійському біофізику, скромною англійці Розалінд Франклін. Довгий час її заслуги залишалися в тіні, а на слуху в усіх були досягнення колег вченого, Джеймса Уотсона і Френсіса Кріка. Але саме точні лабораторні дослідження жінки, отримання нею

рентгенівського зображення ДНК, яке продемонструвало звивисту структуру, зробили роботу настільки значущою. Аналіз Франклін дозволив довести роботу до логічного кінця. У 1962 році вчені мужі отримали Нобелівську премію за своє відкриття, однак жінка померла від раку за 4 роки до того. Розалінд не дожила до тріумфу, посмертно ж цю престижну премію не вручають.

Ліз Майтнер (1878-1968). Уродженка Вени зайнялася фізикою під керівництвом провідних європейських світил. У 1926 році Майтнер зуміла стати першою жінкою-професором в Німеччині, такого звання її удостоїв Берлінський університет. У 1930-х роках жінка займалася питанням створення трансуранових елементів, в 1939 році вона зуміла пояснити розщеплення атомного ядра, за 6 років до атомних бомбардувань Японії. Майтнер разом з колегою, Отто Ганом, проводила дослідження, довівши можливість розщеплення ядра з

виділенням великої кількості енергії. Проте результати дослідів не вдалося розвинути, так як у Німеччині склалася важка політична обстановка. Майтнер бігла в Стокгольм, відмовившись співпрацювати з Америкою в справі створення нової зброї. У 1944 році Отто Ган за відкриття ядерного розпаду отримав Нобелівську премію. Видатні вчені вважали, що Ліз Майтнер була гідна того ж, проте із-за інтриг її просто «забули». На честь знаменитої жінки-вченого був названий 109 елемент таблиці Менделєєва.

Рейчел Карсон (1907-1964). У 1962 році вийшла в світ книга «Безмовна весна». Грунтуючись на урядових звітах і наукових дослідженнях, Карсон описала у своїй праці ту шкоду, який пестициди завдають здоров'ю людини і навколишньому середовищу. Ця книга стала тривожним дзвінком для людства, породивши екологічні рухи по всьому світу. Дипломований зоолог і

морський біолог несподівано перетворилася на красномовного еколога. А все почалося ще в 1940-х, коли Карсон разом з іншими вченими висловила занепокоєння з приводу дій уряду в галузі застосування сильних отрут і іншої хімії на полях у боротьбі з шкідниками. Назву своєї головної книги «Безмовна весна» виходить від страху Рейчел прокинутися одного і не чути співу птахів. Після публікації книга стала бестселером, не дивлячись на погрози автору з боку хімічних компаній. Карсон

померла від раку молочної залози, так і не встигнувши побачити, наскільки важливою її робота виявилася у справі боротьби за збереження природи нашої планети.

Барбара Мак-Клінток (1902-1992). Ця жінка присвятила своє життя дослідженню цитогенетики кукурудзи. У своїх дослідженнях учений з'ясував, що гени можуть переміщатися між різними

хромосомами, тобто генетичний ландшафт не такий стабільний, як вважалось раніше. Роботи Мак-Клінток, здійснені нею в 1940-1950-х стрибали над генами і генетичний регуляцією, виявилися настільки сміливими і передовими, що в них ніхто не повірив. Довгий час науковий світ відмовлявся сприймати дослідження Мак-Клінток серйозно, лише в 1983 році Барбара отримала давно вже заслужену Нобелівську премію. Висновки, зроблені вченим, лягли в основу сучасного розуміння генетики. Мак-Клінток допомогла

пояснити, як бактерії стають стійкими до антибіотиків, і що еволюція відбувається не кроками, а стрибками.

Пекла Лавлейс (Байрон) (1815-1852)

Комп'ютерники всього світу вважають цю жінку одним із засновником свого світу. Любов до точних наук Пекла успадкувала від своєї матері. Вийшовши у світ, дівчина познайомилася з Чарльзом Бэббіджем, який був професором Кембриджа і розробив власну обчислювальну машину. Однак грошей на її створення у вченого так і не вистачало. Зате Пекла, ставши дружиною лорда Лавлейс, із захопленням віддалася науці, вважаючи це своїм справжнім покликанням. Вона вивчила машину Бэббіджа, описавши, зокрема, алгоритми обчислення на ній числі Бернуллі. По суті це була перша програма, яка могла бути реалізована на машині Бэббіджа, величезному калькуляторі. Хоча за життя Ади машина так і не було зібрано, в історію вона увійшла, як перший програміст в історії.

Елізабет Блеквелл (1821-1910)

Сьогодні безліч дівчат закінчує медичний інститут, хоча надходження туди - непросте завдання. А ось в середині XIX століття подібні навчальні заклади просто не готові були приймати в свої ряди жінок. Американка Елізабет Блеквелл спонтанно вирішила отримати медичну освіту, в надії стати більш незалежною. Несподівано вона зіткнулася з численними перепонами, виявилось важко не тільки поступити у коледж, але і вчитися там. Тим не менш у 1849 році Елізабет отримала вчений ступінь, ставши першим доктором медицини жіночого роду в історії Америки.

Але кар'єру її застопорилася - не знайшлося лікарні, яка захотіла б мати у своїх лавах жінку-лікаря. В результаті Блеквелл відкрила власну практику в Нью-Йорку, не без перепон зі сторін колег. У 1874 році Елізабет разом з Софією Джекс-Блейк створила медичну школу для жінок в Лондоні. Пішовши з медицини, Блеквелл присвятила себе реформаторськими рухами, агітуючи за профілактику, санітарію, планування сім'ї, прав жінок.

Джейн Гудолл (род.1934). Хоч людина і вважає себе вінцем природи і вищою істотою, є багато рис, ріднять нас із тваринами. Особливо це очевидно, коли мова заходить про приматів. Завдяки роботам приматолога і антрополога Джейн Гудолл, людство по-новому взглянуло на

шимпанзе, ми виявили загальні еволюційні корені. Вчений зміг виявити складні соціальні зв'язки в спільнотах мавп, використання ними інструментів. Гудолл розповіла про те найширшому діапазоні емоцій, який відчувають примати. 45 років свого життя жінка присвятила вивченню соціального життя шимпанзе в Національному парку Танзанії. Гудолл стала першим дослідником, яка дала своїм піддослідним імена, а не номери. Вона показала, що грань між людиною і тваринами дуже тонка, треба вчитися бути добрішими.

Гипатія Олександрійська (370-415)

Стародавні жінки-вчені були великою рідкістю, адже в ті часи заняття наукою вважалося виключно чоловічою справою. Гипатія отримала свою освіту від батька, математика та філософа Теона Олександрійського. Завдяки йому, а також своєму гнучкого розуму Гипатія стала одним з найвидатніших учених свого часу. Жінка займалася математикою, астрономією, механікою і філософією. Приблизно в 400 році її запросили читати лекції в Олександрійську школу. Смілива і розумна жінка навіть брала участь у міській політиці. У результаті розбіжності з релігійними владою призвели до того, що фанатики-християни убили Гипатію. Сьогодні вона вважається покровителькою науки, яка захищає її від натиску релігії.

Марія Мітчелл (1818-1889)

Серед відомих астрономів ім'я цієї жінки знайти навряд чи вдасться. А адже вона стала першою американкою, професійно працювала на цьому терені. За допомогою телескопа Марія в 1847 році виявила комету, названу офіційно в її честь. За це відкриття їй навіть вручили золоту медаль, в результаті Мітчелл удостоїлася такої честі другий після Кароліни Гершель, першої в історії жінки-астронома. У 1848 році Мітчелл стала першою жінкою-членом Американської академії мистецтв і науки. Вчений в своїх роботах займалася складанням таблиць положень Венери, вона подорожувала по Європі. Завдяки Мітчелл була пояснена природа сонячних плям. У 1865 році Марія стала професором астрономії. Тим не менш, незважаючи на популярність у науковому світі, вона завжди залишалася в тіні своїх чоловічих колег. Це і призвело до того, що жінка боролася за свої права, а також за скасування рабства.

https://molomo.com.ua/inquiry/women_scientists.html